

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 21 d.(*)

„Valstybės įsipareigojimų nevykdymas – Pridėtinės vertės mokestis – Šeštoji direktyva 77/388/EEB – Direktyva 2006/112/EB – 132 straipsnio 1 dalies a punktas ir 135 straipsnio 1 dalies h punktas – Neapmokestinimas – Viešųjų pašto tarnybų teikiamos paslaugos – Pašto ženklai – Direktyva 97/67/EB“

Byloje C-114/14

dėl 2014 m. kovo 10 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų nevykdymo,

Europos Komisija, atstovaujama J. Enegren ir L. Lozano Palacios, nurodžiusi adresą dokumentams teikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Švedijos Karalystę, atstovaujamą U. Persson ir A. Falk,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas, kolegijų pirmininkai M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J.-C. Bonichot (pranešėjas), S. Rodin ir K. Jürimäe, teisėjai A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský ir E. Levits,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad viešųjų pašto tarnybų užtikrinamų paslaugų, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimui ir su tuo susijusių prekių tiekimui bei nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimui netaikydama neapmokestinimo pridėtinės vertės mokesčių (toliau – PVM) Švedijos Karalystę nevykdant sąsipareigojimų pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1, toliau – Direktyva 2006/112) 132 straipsnio 1 dalies a punktą ir 135 straipsnio 1 dalies h punktą.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2006/112

2 Direktyvos 2006/112 IX antraštinės dalis „Neapmokestinimas PVM“ apima 2 skyrių „Tam tikros su visuomenės interesais susijusios veiklos neapmokestinimas PVM“. Šio skyriaus 132 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta:

„Sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

a) paslaugų, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimas ir su tuo susijusių prekių tiekimas, kai šis tiekimas ir teikimas vykdo viešojo pašto tarnybos [viešosios pašto tarnybos]“.

3 Direktyvos 2006/112 tolesniame skyriuje „Kita PVM neapmokestinama veikla“ esančio 135 straipsnio 1 dalies h punkte numatyta:

„Sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

<...>

h) nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti apmokant [norint sumokėti] už pašto paslaugas atitinkamoje joje teritorijoje, fiskalinio ženklų ir kitų panašių ženklų tiekimas“.

4 Šio sprendimo 2 ir 3 punktuose nurodytos nuostatos yra identiškos anksčiau taikytoms 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių statymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23), panaikintos ir pakeistos Direktyva 2006/112, 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ir B skirsnio e punkto nuostatomis.

Direktyva 97/67/EB

5 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1997, p. 14, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71), iš dalies pakeista 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB (OL L 176, p. 21, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 316, toliau – Direktyva 97/67), kaip matyti iš jos 1 straipsnio, nustato bendras taisykles, be kita ko, dėl universaliųjų pašto paslaugų teikimo Europos bendrijoje ir kriterijų, apibrėžiančių paslaugas, kurias gali teikti tik universaliųjų paslaugų teikėjai.

6 Direktyvos 97/67 3 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad naudotojai turėtų teisę į universalias paslaugas, apimančias

apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūksta teikiamas pašto paslaugas.“

7 Direktyvos 97/67 4 straipsnyje numatyta:

„Kiekviena valstybė narė privalo užtikrinti universaliąją paslaugų teikimą ir praneša Komisijai apie priemones, kurių ji įmėsi vykdydama šiąsipareigojimą, visų pirma nurodydama universaliąją paslaugų teikimą (2us). Kiekviena valstybė narė, remdamasi Bendrijos teise, apibrėžia universaliąją paslaugų teikimą pareigas ir teises bei jas paskelbia.“

Ikiteisminis procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

8 2006 m. balandžio 10 d. Komisija išsiuntė Švedijos Karalystei oficialų pranešimą, kuriame ji kaltino nevykdžiusiąsipareigojimą pagal Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punktą ir B skirsnio e punktą dėl to, kad netaikė neapmokestinimo PVM nei viešąją pašto tarnybą užtikrinamą paslaugą, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimui ir su tuo susijusią prekių tiekimui, nei nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimui.

9 2006 m. birželio 7 d. laišku Švedijos valdžios institucijos atsakė šiam laiškui, tačiau nesutiko su tuo, kad nevykdėsipareigojimą pagal Šeštąją direktyvą 77/388.

10 Kadangi toks atsakymas Komisijos netenkino, 2007 m. liepos 18 d. ji išsiuntė Švedijos Karalystei pagrįstą nuomonę, ragindama ją per du mėnesius nuo šios nuomonės gavimo įvykdytisipareigojimus.

11 2007 m. rugsėjo 17 d. laišku Švedijos Karalystė atsakė pagrįstą nuomonę ir teigė, kad Direktyvoje 2006/112 numatytas viešąją pašto tarnybą vykdomo paslaugų teikimo neapmokestinimas, kaip ir numatytas Šeštojoje direktyvoje 77/388, Švedijos rinkai netaikytinas, nes tokios tarnybos joje neegzistavo.

12 Kadangi šios valstybės narės pozicija Komisijos netenkino, ji nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šį ieškinį.

13 Švedijos Karalystė, vadovaudamasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 16 straipsnio 3 pastraipa, paprašė Teisingumo Teismo posėdžiauti didžiosios kolegijos sudėties.

Dėl ieškinio

Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punkto netinkamu perkėlimu

Šalių argumentai

14 Komisija teigia, kad Švedijos Karalystė turi neapmokestinti PVM paslaugą, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimo ir su tuo susijusią prekių tiekimą, kai jas teikia ar tiekia *Posten AB* pagal Direktyvą 97/67.

15 Ji tvirtina, kad universaliosios paslaugos teikimo teikiamos paslaugos vykdančiosipareigojimus pagal Direktyvos 97/67 3–6 straipsnius patenka į sąvoką „paslaugų <...> teikimas <...>“, kai šis teikimas <...> vykdo viešojo pašto tarnybos [viešosios pašto tarnybos]“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punktą.

16 Šiuo klausimu ji pažymi, kad pagal privatinę teisę steigta bendrovė *Posten AB* buvo

pareigota teikti Švedijoje universali?j? pašto paslaug?. Gr?sutama š? teigin? Komisija nurodo *Posten AB* ir Švedijos pašto ir telekomunikacij? administracijos gin?? d?l pastarosios sprendimo *Posten AB* suteikt? leidim? vykdyti pašto veikl? papildyti s?lygomis, susijusiomis su jos paskyrimu universaliosios paslaugos teik?ja. Komisijos teigimu, iš *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmo apeliacinis administracinis teismas) priimto sprendimo aiškiai matyti, kad šiuo aspektu *Posten AB* vykdomos operacijos skiriasi nuo kit? ?kio subjekt? Švedijos rinkoje vykdom? operacij?.

17 Komisija mano, kad Švedijos Karalyst? turi taikyti Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punkte numatyt? neapmokestinim?, net jei ši valstyb? nar? mano, kad mokes?i? neutralum? gali geriau užtikrinti kitomis nei neapmokestinimas priemonėmis. Šiuo tikslu ji remiasi Sprendimu *Komisija / Ispanija* (C?204/03, EU:C:2005:588, 28 punktas).

18 Be to, vadovaudamasi Sprendimu *TNT Post UK* (C?357/07, EU:C:2009:248), Komisija teigia, kad aptariamas neapmokestinimas PVM nepažeist? mokes?i? neutralumo principo.

19 Galiausiai ji pažymi, kad, net jeigu b?t? daroma prielaida, kad iškraipoma konkurencija, d?l tokio iškraipymo Švedijos Karalyst? negal?t? b?ti atleidžiama nuo pareigos neapmokestinti, numatytos Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punkte, kuris iš kit? tos pa?ios direktyvos nuostat? išsiskiria bes?lygiškumu. Komisija teigia, kad, atvirkš?iai, b?tent d?l tokios situacijos, kai visos valstyb?s nar?s, išskyrus vien? iš j?, taiko š? neapmokestinim?, gali b?ti iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje.

20 Ta?iau Švedijos Karalyst? teigia, kad *Posten AB* neapmokestinimas PVM d?l išimties, numatytos vieš?j? pašto tarnyb? atveju, prieštaraut? Direktyvai 2006/112, ESV sutarties nuostatomis konkurencijos srityje ir Direktyvos 97/67 tikslams.

21 Šiuo klausimu ji tvirtina, kad Švedijoje apie trisdešimt ?moni? veikia identiškais finansinėmis s?lygomis jau seniai, dar prieš Švedijos Karalyst?s ?stojim? ? Europos S?jung?, liberalizuotoje pašto rinkoje, kurioje neb?ra „vieš?j? pašto tarnyb?“. Konkre?iai tariant, *Posten AB* negauna valstyb?s paramos d?l vykdom? su universali?ja paslauga susijusi? savo pareig?, kaip tai vis d?lto leidžiama pagal Direktyvos 97/67 7 straipsnio 1 dalies antr?j? sakin?.

22 Be to, ši valstyb? nar? nurodo, kad Švedijos pašto paslaug? rinka skiriasi nuo Jungtin?s Karalyst?s rinkos, nagrin?tos byloje, kurioje priimtas Sprendimas *TNT Post UK* (C?357/07, EU:C:2009:248), nes to teismo sprendimo pri?mimo dien? daugelis vieš?j? pašto paslaug? S?jungoje buvo patik?tos monopolin? pad?t? užiman?ioms valstybin?ms ?mon?ms, ta?iau situacija pasikeit?, kai Direktyvos 97/67 7 straipsnio 1 dalimi panaikinta galimyb? suteikti išimtines ar specialias teises šiame sektoriuje.

23 Šiomis aplinkyb?mis Švedijos Karalyst? mano, kad neapmokestinta PVM *Posten AB*, palyginti su konkurentais, ?gyt? dirbtin? konkurencinga kaina grindžiam? pranašum?, galint? prilygti taikytinam PVM tarifui, t. y. 20 %, o tai sumažint? konkurencijos spaudim? pašto rinkoje galutinio vartotojo nenaudai. Be to, toks neapmokestinimas padidint? užsakom?j? paslaug?, kuriomis naudojasi *Posten AB*, kain?, nes ji nebegal?t? atskaityti pirkimo PVM už savo pirkimus ir d?l to b?t? priversta reorganizuoti savo veikl?, kad gal?t? pati teikti daugiau paslaug?.

24 Ši valstyb? nar? tvirtina, kad iš pradži? nuo 1993 m. Švedijoje PVM buvo renkamas už visas pašto paslaugas ir šios sistemos niekas negin?ijo, išskyrus bank? ir draudimo sektori?, b?tent d?l jam taikomo neapmokestinimo PVM, d?l kurio jis negali atskaityti pirkimo PVM už pašto paslaugas, kuriomis jis naudojasi.

25 Galiausiai ji teigia, kad ši byla iš esmės susijusi su pašto rinkos veikimu ir kad tam, jog ši rinka galėtų veikti kaip įmanoma geriau, nuostatos dėl neapmokestinimo PVM yra nebūtinos.

Teisingumo Teismo vertinimas

26 Visų pirma reikia pažymėti, kad Švedijos Karalystė remiasi Direktyva 97/67, iš dalies pakeista 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2008/6/EB (OL L 52, p. 3). Tačiau pastaroji direktyva dar nebuvo įsigaliojusi pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje. Todėl šį ieškinį reikia nagrinėti vadovaujantis Direktyva 97/67, iš dalies pakeista Direktyva 2002/39.

27 Neginėjama, kad Švedijos Karalystė teigia, jog nuo tada, kai 1993 m. ji nutraukė savo ilgalaikio viešo subjekto monopolinę veiklą, jos teritorijoje nebėra „viešojo pašto tarnybos“, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 2006/112, taigi ir pareigos neapmokestininti PVM bet kurio pašto paslaugos teikėjo. Dėl šios priežasties ši valstybė narė apmokestino visų pašto paslaugų teikėjų teikiamas paslaugas ir su tuo susijusią prekių tiekimą.

28 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau nusprendė, jog sąvoka „viešosios pašto tarnybos“, vartojama Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkte, kurio identiška formuluotė atkartojama Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punkte, turi būti aiškinama taip, kad ji apima viešojo arba privatajo subjekto, valstybės narės teritorijoje įsipareigojantį teikti „universaliojo pašto paslaugą“ arba jos dalį, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 97/67 (šiuo klausimu žr. Sprendimo *TNT Post UK*, C-357/07, EU:C:2009:248, 40 punktą).

29 Neginėjama, kad 2007 m. liepos 18 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje *Posten AB* Švedijoje buvo „universaliojo pašto paslaugų teikėja“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 97/67.

30 Be to, iš Švedijos Karalystės paaiškinimų matyti, kad, kaip tai numatyta Direktyvos 97/67 4 straipsnio 2 dalyje, nacionalinės teisės aktais *Posten AB* nustatytos specialios pareigos siekiant, kad ji užtikrintų universaliosios pašto paslaugos, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, teikimą visoje šios valstybės narės teritorijoje.

31 Atsižvelgiant į tai, matyti, kad *Posten AB* dėl visiškai ar iš dalies užtikrinamos „universaliosios pašto paslaugos“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 97/67, turi būti kvalifikuojama kaip „viešojo pašto tarnyba“ pagal Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies a punktą, todėl paslaugų, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimas ir su tuo susijusi prekių tiekimas, kurį ši bendrovė vykdo kaip universaliosios paslaugos teikėja, turi būti neapmokestinami PVM.

32 Šios išvados negali paneigti Švedijos Karalystės argumentas, kad, remiantis neutralumo principu, draudžiamas Komisijos siūlomas Direktyvos 2006/112 aiškinimas, nes pašto rinkos padėtis šioje valstybėje gerokai skiriasi nuo tos, kurią Teisingumo Teismas nagrinėjo Sprendime *TNT Post UK* (C-357/07, EU:C:2009:248), o *Posten AB* teikiamos paslaugos nesiskiria nuo tų, kurias Švedijos rinkoje teikia kiti viešo subjekto subjektai.

33 Iš Sprendimo *TNT Post UK* (C-357/07, EU:C:2009:248) 37–39 punktų matyti, kad skirtumas tarp „viešųjų pašto tarnybų“ ir kitų subjekto siejamas ne su teikiamų paslaugų pobūdžiu, bet su tuo, kad subjekto, kurie teikia universaliojo pašto paslaugų ar jos dalį, taikoma speciali teisinė tvarka, pagal kurią numatytos specialios pareigos. Iš šio sprendimo 30 punkto matyti, kad *Posten AB* tikrai nustatytos tokios pareigos.

34 Išvados, kuri padaryta šio sprendimo 31 punkte, nepaneigia ir tai, kad Sprendimas *TNT Post UK* (C-357/07, EU:C:2009:248) buvo priimtas jau pasibaigus terminui, kuris 2007 m. liepos 18 d. pagrįstoje nuomonėje buvo nustatytas tam, kad Švedijos teis būtų suderinta su Sąjungos teise.

35 Kai pareiga kyla iš Teisingumo Teismo pateikto Sąjungos teisės išaiškinimo, reiškia, kad šis teismas detaliam apibrėžimui ir išaiškinimo teisės normos reikšmės ir apimtį, t. y. kaip ji turi arba turėtų būti suprantama ir taikoma nuo jos įsigaliojimo momento, todėl valstybės narės nuo to momento turi aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, kaip to reikalaujama nors ir vėliau priimtame Teisingumo Teismo sprendime. Kitaip yra tik tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas dėl teisinio saugumo priežasčių išimtinai apribojo, kiek tai susiję su praeitimi, galimybę remtis taip išaiškinta teise siekiant užginčyti teisinius santykius (žr. Sprendimo *Denkavit italiana*, 61/79, EU:C:1980:100, 16 ir 17 punktus), tačiau Sprendimo *TNT Post UK* (C-357/07, EU:C:2009:248) atveju taip nėra.

36 Todėl pirmąją Komisijos kaltinimą, kuriuo ji grindžia savo ieškinį, reikia pripažinti pagrįstu.

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies h punkto netinkamu perkėlimu

Šalieji argumentai

37 Komisija teigia, kad Švedijos Karalystė privalo neapmokestinėti PVM nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimo.

38 Ji teigia, kad pašto ženklai yra priemonė susimokėti už pašto paslaugas ir kad jiems numatyto neapmokestinimo apimtis bet kuriuo atveju turėtų atitikti viešosioms pašto tarnyboms numatytą neapmokestinimo apimtį.

39 Švedijos Karalystė pritaria Komisijos argumentui, bet, priešingai nei Komisija, daro išvadą, kad jeigu viešosios pašto tarnybos neturi būtų neapmokestintos, tas pats turėtų galioti ir pašto ženklams.

Teisingumo Teismo vertinimas

40 Iš paties Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies h punkto teksto matyti, kad valstybės narės turi neapmokestinėti PVM nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimo.

41 Pirma, iš Teisingumo Teismui pateiktų bylos dokumentų matyti, kad 2007 m. liepos 18 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje Švedijos teisės aktuose nebuvo tvirtintas Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies h punkte numatytas pašto ženklų neapmokestinimas.

42 Antra, grįsdama savo reikalavimus, kad kaltinimas būtų atmestas, Švedijos Karalystė tik teigia, kad neturėtų būti taikomas nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimo neapmokestinimas dėl to, kad PVM apmokestinamas prekė, susijusi su viešųjų paslaugų tarnybų teikiamomis paslaugomis, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, tiekimas. Tačiau šio sprendimo 26–32 punktuose padaryta išvada, kad toks apmokestinimas prieštarauja Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1

dalies a punkto nuostatomis.

43 Tokiomis aplinkybomis antrąjį kaltinimą reikia pripažinti pagrįstu.

44 Todėl visas Komisijos pareikštas ieškinys turi būti laikomas pagrįstu.

45 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad viešųjų paslaugų tarnybų užtikrinamų paslaugų, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimui ir su tuo susijusių prekių tiekimui bei nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti apmokant už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimui netaikydama neapmokestinimo pridėtinės vertės mokesčių Švedijos Karalystė nevykdosipareigojimų pagal Direktyvos 2006/112/132 straipsnio 1 dalies a punktą ir 135 straipsnio 1 dalies h punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Švedijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Viešųjų paslaugų tarnybų užtikrinamų paslaugų, išskyrus keleivių gabenimo ir telekomunikacijų paslaugas, teikimui ir su tuo susijusių prekių tiekimui bei nominalios vertės pašto ženklų, kuriuos galima naudoti norint sumokėti už pašto paslaugas šalies teritorijoje, tiekimui netaikydama neapmokestinimo pridėtinės vertės mokesčių Švedijos Karalystė nevykdosipareigojimų pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 132 straipsnio 1 dalies a punktą ir 135 straipsnio 1 dalies h punktą.

2. Švedijos Karalystė padengia bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.

* Proceso kalba: švedų.